

ŠIBENSKI list

ŠIBENIK
Srijeda,
16. prosinca 1953.
Izlazi tjedno
God. II. Broj 71
Cijena 7 dinara

ORGAN SOCIJALISTIČKOG SAVEZA RADNOG NARODA ZA GRAD I KOTAR ŠIBENIK

Sjednica Gradskog odbora Socijalističkog saveza

PREDIZBORNA KAMPANJA U GRADU BILA JE USPJEŠNA

Gradski odbor SSRN održao je 14. o. mj. sjednicu na kojoj su razmotrena ova pitanja: analiza izbora, dan dječje radosti, rad osnovnih organizacija.

Predsjednik odbora drug Zivko Bulat kratko se osvrnuo na posljednje parlamentarne izbore, o rezultatima kojih je građanstvo već upoznato preko štampa. On je istaknuo da su građani našega grada jedinstveno podržali daljnji program našeg socijalističkog razvitka, sadržan u proglašenju Saveznog odbora SSRN, i gotovo svi glasali za kandidate koje su predložili na zborovima birača.

Predizborna kampanja, kojom je rukovodio Gradski odbor SSRN bila je u cjelini uspješna, iako nije bila uvijek jednako intenzivna. U izborni fond sakupljeno je 156.525 dinara, koje je priložilo 6219 građana, i koji je znatnim dijelom utrošen za potrebe predizborne kampanje.

Diskusija o danu dječje radosti pokazala je da se ove godine upalo u znatne teškoće. Naime, nije se uspjele na vrijeme stvoriti centralni fond dovoljan da se podmire izdaci za taj dan. Osnovni je uzrok što poduzeća nemaju posebnih fondova iz kojih bi dali novčana sredstva kao što je to bilo prošlih godina. U praksi se — a na osnovu zaključaka na nedavno održanom sastanku odbora društva »Naša djeca« s predstavnicima poduzeća i organizacija SSRN već počelo prikupljati novčana sredstva, ali svako poduzeće, ustanova i osnovna organizacija SSRN za se. Odbor je mišljenja da ipak treba uspostaviti jedan centralni fond iz kog će se namiriti potrebe onih organizacija i ustanova koje ne budu imale dovoljno samostalno prikupljenih sredstava. U tu svrhu odbor SSRN dat će izvjesna novčana sredstva u taj centralni fond. O tome će pobliže riješiti komisija odbora SSRN u zajednici s odborom društva »Naša djeca« i ostalim osnovnim organizacijama. Prihvaćen je prijedlog drugarice Danice Grubišić da se za djecu upriliče javne priredbe.

O radu osnovnih organizacija SSRN kratko je referirao tajnik odbora drug Paško Periša, koji je istaknuo da osnovne organizacije još nisu uobličile svoj stil rada u smislu odluka IV. kongresa Narodnog fronta. Rad je još uvijek pretežno kampanjski, odbori ne rade kao cjelina već samo neki članovi odbora, inicijativa organizacija nije dovoljno

razvijena, osjeća se težnja da se sastanci uglavnom svedu na razna predavanja, ne diskutira se dovoljno organizacionim, komunalnim i drugim pitanjima osnovne organizacije i bloka. Odbor će i dalje držati na okupu grupu predavača aktivista koji će povremeno održavati predavanja u osnovnim organizacijama o općim aktuelnim pitanjima, ali odbor ne smatra sretnim rješenjem i sretnom praksom da na svaki poziv osnovne organizacije šalje tamo predavača, jer bi takova praksa mogla postati smetnja inicijativi samih osnovnih organizacija da raspravlja o pitanjima svoga bloka, da se previše oslone na predavanja.

U predizbornoj kampanji rad osnovnih organizacija je oživio, ali ni tada se nije ispoljila erta stalnog uspona. Predavanja u nekim organizacijama nisu bila osobito posjećena, iako se cijepanjem bloka u dvije grupe nastojalo da im prisustvuje što više građana. Danas se već osjeća opadanje aktivnosti osnovnih organizacija. Mnogi članovi SK

još nisu shvatili da je njihovo mjesto prvenstveno u osnovnim organizacijama SSRN.

U živoj diskusiji o radu osnovnih organizacija sudjelovali su mnogi članovi odbora drugovi: Živko Bulat, Petar Rončević, Ante Bego, Simo Matavulj, Danica Grubišić, Mirko Rončević, Srećko Berleghi, Drago Matković, p. pukovnik JRM., Paško Periša, Ante Lučev i drugi. Drug Matavulj opravdano je postavio pitanje prostora onih osnovnih organizacija koji ih opće nemaju, već održavaju sastanke sad ovdje sad ondje. Bilo je riječi i o uređenju prostora nekih osnovnih organizacija. Drug Petar Rončević izjavio je da će u tome pružiti pomoć i NO gradske općine.

Na kraju je spomenuto da će se uskoro održati izbori za nekoliko novih odbornika NO-a gradske općine, na mjesto onih, koji po sili zakona kao državni službenici, to više ne mogu biti.

Zaključeno je da Gradski odbor SSRN uskoro priredi u jednom od kina diskusiju o međunarodnoj političkoj situaciji.

Radovi na uređenju Tijesnog

Turističko društvo »Joso Jajac« u Tijesnom pokazuje u posljednje vrijeme da je sposobno izvršavati zadatke koji su mu namijenjeni. Ono postoji već odavno i više manje uvijek je radilo na uljepšavanju mjesta, pošumljavanju goleti, uređenju mjesnog groblja i t. d. Prije nekoliko dana članovi društva su odlučili da uklone ruševine koje se još uvijek nalaze ispred bivšeg hotela »Borovnik«, a da na tom prostoru podignu lijep park.

Uoporedo sa tim nastojanjima Turističkog društva i Odbor za elektrifikaciju mjesta već nekoliko dana izvodi radove na postavljanju konzola u svrhu instalacije električne mreže kroz selo.

U koliko se i dalje održa radni plan unapređenju Tijesna one će ponovno privlačiti turiste kao i prije rata tim više, što će njegove ulice biti električno osvijetljene. To će dati još veći polet mještanima da sa svoje strane pomognu Turističko društvo i Odbor za elektrifikaciju.

Jere Obratov

Gradit će se hidrocentrala na rijeci Krki

Gotovo godinu i pol dana trajala je polemika između Konzervatorskog zavoda Hrvatske i elektroenergetskih stručnjaka, koja se vodila oko izgradnje hidrocentrale u blizini slapova Krke. Spor je konačno riješen i kako izgleda hidrocentrala će se početi graditi već u 1954. godini.

Taj spor, što je i razumljivo, nije mogao ostati nezapažen u našem gradu. Naprotiv, o njemu su se vodili živi razgovori koji su iskristalizirali određena mišljenja. Jedni su bili u stanovište konzervatora, koji su se odlučno protivili izgradnji hidrocentrale, što bi praktično značilo uništenje Skradinskog Buka. Većina je bila na strani elektroenergetskih stručnjaka koji su izražavali mišljenje da postoji mogućnost izgradnje jedne hidrocentrale, a da se pritom sačuvaju slapovi, koji su na daleko poznati kao jedna zaista prirodna rijekost. Takovo stanovište je svojevremeno zauzeto i na jednoj službenoj konferenciji, kojoj su prisustvovali elektroenergetski stručnjaci iz Zagreba, predstavnici lokalne vlasti i privrede, te predstavnici javnog i kulturnog života grada.

U Zagrebu su vođeni brojni razgovori, održano je niz konferencija ali sve to bez rezultata. Na kraju je čitav slučaj došao pred Izvršno vijeće Sabora NR Hrvatske. Zatim je osnovana komisija od članova Izvršnog vijeća koja je imala da konačno riješi spor između konzervatora i elektroenergetskih stručnjaka. Komisija je saslušala jedne i druge, te je odlučila da se nastave istražni radovi.

Potrebno je naglasiti da su se

elektroenergetski stručnjaci tom prilikom obvezali da će izraditi projekt koji će ne samo voditi računa o tome da se osigura električna energija industriji našeg bazena, nego i da se sačuva takova rijetka prirodna ljepota kao što su slapovi na Krki kod Skradina.

Pomoći omladini

Omladina u Betini ima mogućnosti za svoj razvitak kao malo koje organizacija na kotaru. U selu postoji dom kulture, kino, pleh muzika, a uz to omladina posjeduje i harmoniku. Ali uza sve te mogućnosti i sredstva, rad omladine nije na visini, on je skučen. To ne znači da omladina nema volje za rad. Naprotiv. Samo se tu radi o nečem drugom. Omladina je znala davati ples na obali zbog toga, što poljoprivredna zadruga nije htjela ustupiti zadrugu dvoranu, navodeći da je nema tko čistiti, premda to nije tako. Ja mislim da dvorana nije napravljena da se u njoj drži »sveto ulje«, već da služi namijenjenoj svrsi. Uprava poljoprivredne zadruge ne udovoljava želji omladine.

Mile Lučev zaradio je u poljoprivrednoj zadrugi 500 dinara. On se odrekao tog novca u korist osnovne organizacije NOH-e, ali poljoprivredna zadruga ne da taj novac omladini izgovarajući se da o tome mora odlučiti sjednica zadruge.

Smatram da je takav stav poljoprivredne zadruge u Betini nepravilan.

Dragutin Magazin, član NOH-e

Do kraja siječnja održat će se godišnje konferencije SSRN

Na plenarnom sastanku Kotarskog odbora Socijalističkog saveza, koji je održan 14. o. mj., izvršena je analiza izbora, a razmotreno je i pitanje održavanja godišnjih konferencija. Na kraju su doneseni zaključci.

Predsjednik Kotarskog odbora Socijalističkog saveza drug Pere Skarica u osnovnim crtama dao je osvrt na posljednje parlamentarne izbore. On je podvukao da su ti izbori nesumjivo pokazali visoku političku svijest naših birača koji su u ogromnoj većini izašli na izbore i glasali za one kandidate koji su istaknuti na zborovima birača.

U predizbornim pripremama osnovne organizacije Socijalističkog saveza pokazale su takovu političku aktivnost kakove dosad u sličnim slučajevima nije bilo. I općinski odbori Socijalističkog saveza ispoljili su u pripremama izvjesnu samostalnost koja je imala vidnog odraza u predizbornoj kampanji. Zapaženo je, međutim, da je politički rad nakon izbora u narodu sve to slabiji, što organizacije SK i SSRN ne bi smjele dozvoliti. One bi u svakom slučaju morale produžiti aktivno političko djelovanje u čemu bi im Kotarski i općinski odbori Socijalističkog saveza imali pružiti punu podršku.

Bilo je i propusta. Narodu se nije do kraja uspelo objasniti ulogu, značaj i funkciju ustanove Vijeća proizvođača, i ništa ne stoji na putu da se u tom pravcu nastavi s objašnjavanjem. U predizbornim pripremama nije se obratila potrebna pažnja srednjoj biračkim spisak. Pojedina lica bila su i po dva puta upisana, a neka uopće nisu uvrštena u birački spisak. Bilo je slučajeva i nedovoljnog poznavanja zakonikih propisa, kao na pr. u Sotkoviću, gdje nisu dozvolili da gluhoj glasaju.

U diskusiji, koja se razvila nakon izlaganja druga Pere Skarice, sudjelovali su članovi Plebuma Nikola Spirić, Nikola Čačić, Ignjatija Lalić, Srećko Bijelić, Antelin Silov, AnteGrandeš, Ivan Goleš i Josko Gracin. Drug

Spirić je naglasio da je narodu potrebno u potpunosti objasniti značaj Vijeća proizvođača, a pripreme za godišnje konferencije Socijalističkog saveza koristiti za nastavak intenzivnijeg političkog rada. On je istakao da popravak puteva ne bi smio imati kampanjski karakter, već da se ti radovi sistematski odvijaju. Drug Čačić je misljenja da se nastavi s raznovrsnim predavanjima u selima za koja je narod u predizbornim priprema pokazao ogroman interes. Drug Bijelić je iznio da su žene slabo zastupljene na zborovima birača te predlaže da se povede ozbiljno računa o problemu uključivanja žena u aktivan politički rad. Smatra, da bi i građanke svojim posjećivanjem i predavanjima u selu i ličnim kontaktom znatno pomogle aktiviziranju seoskih žena.

Prilikom razgovora o priprema za godišnje konferencije organizacija Socijalističkog saveza zaključeno je, da osnovne organizacije i općine održe svoje godišnje konferencije do kraja siječnja. Drug Pere Skarica je skrenuo pažnju da je već sada potrebno početi vršiti ozbiljne pripreme za te konferencije. Tu se nameću i neki osnovni zadaci. Moralo bi se već jednom račistiti tko je član organizacije SSRN a tko pak nije. Veću pažnju posvetiti redovitom ubiranju članarine, a do kraja godine likvidirati zaostalu članarinu u 1953. Konačno bi trebalo riješiti i pitanje prostora za organizacije SSRN.

U tim pripremama organizacije Socijalističkog saveza morale bi u narodu upriličiti razgovore u vezi desetogodišnjeg plana unapređenja poljoprivredne proizvodnje. Pored toga, tražiti načina za oživljavanje rada narodnih sveučilišta i t. d.

U diskusiji je, na primjer, iznijeto da Socijalistički savez u Skradinu nema, tako reći, nikakve pomoći od postojećih prosvjetnih radnika. To potvrđuje i činjenica što ni jedan nastavnik nije prisustvoovao otvaranju nove čitaonice u mjestu. Nadalje

je predloženo da se organizira diskusija o radu učitelja kao društvenih radnika. Osim toga, je ni radnici na području općine Timpriječeno da pojedini prosvjetjesno ne pokazuju volje da pomognu organizacijama Socijalističkog saveza.

Predsjednik Kotarskog odbora SSRN drug Pere Skarica podvlači da je velik broj prosvjetnih radnika na području kotara aktivan u društvenom životu. On smatra da nije pravilno bacati svu krivicu na prosvjetne radnike za slab rad pojedinih organizacija. Postavio je pitanje odnosa prema prosvjetnim radnicima koji nije uvijek onakav kakav bi trebao da bude.

Na kraju je zaključeno, da se, pored ostalog, što prije održe sastanci općinskih odbora SSRN na koje pozvati i predsjednike osnovnih organizacija, te raspripraviti o priprema za godišnje konferencije, da se organizira savjetovanje sa prosvjetnim radnicima u općinskim centrima i t. d.

Osnovana je komisija koja ima zadatak da pripremi materijal, te izvrši analizu o političkoj aktivnosti žena na selu.

Skupština društva »Naša djeca« u Rogoznici

U prošlu nedjelju održana je u Rogoznici godišnja skupština društva »Naša djeca« kojoj je prisustvovalo oko 40 članova.

Tajnik društva Tonča Lušić upoznao je prisutne o dosadašnjem radu organizacije. Iz izvještaja se moglo vidjeti, a diskusija je to i potvrdila, da je, pored dobrih rezultata, u radu društva bilo i propusta. Pojedini članovi odbora, na pr., nisu pokazali volje za rad društvu, članarina se ubirala neredovito i t. d. Najveću aktivnost u društvu ispoljila je drugarica Zita Bogavčić.

Prisutni su osobito srdačno pozdravili čitanje pisma koje je narodni zastupnik dr. Ivan Ribar uputio pionirskom odredu »Ivo Lola Ribar«.

Slaba aktivnost SSRN u Pirovcu i Murteru

Sabirna akcija za izborni fond imala je svrhu da se djelomično pokriju izdaci oko izborne kampanje.

Premda vrlo važna akcija, i sa materijalne i političke strane, rukovodioci osnovnih organizacija SSRN Pirovac i Murter u potpunosti su to zaboravili. Pirovac od 4 primljena bloka nije razdijelio ni jedan listić, a Murter od primljena 4 bloka raspodijelio je svega nekoliko listića, za koje je ubrao 375 dinara priloga.

Premda Murter i Pirovac broje preko 3000 stanovnika, pa kada bi se od svakoga samo po 1 dinar sabralo, onda bi bilo preko 3000 dinara. Uvjerem sam da ima 95% birača koji bi dali veći priloga, da ih se na to podsjetilo. Da je to točno najbolje nam potvrđuju rezultati izbora. Neznatan je broj onih koji nisu htjeli glasati. Rukovodioci SSRN Pirovca slično su postupili i u akciji VIII. korpusa.

Možda će netko reći nije krivnja na nama, već na članovima SSRN. Činjenica je da se narod Murtera i Pirovca odazvao na političke konferencije, zborove i dr., da narod Pirovca radi na izgradnji svoje škole već skoro četvrtu godinu sa nesmanjenim tempom, da je baš u predizbornoj kampanji narod Pirovca intenzivno radio na popravku obale i sada na popravku kanala, nadvodne cijevi od čatrnje do centra mjesta, ili pak narod sela Murter, koji je aktivno sudjelovao na političkim konferencijama i zborovima, pod rukovodstvom seoskog narodnog odbora i odbora turističkog društva masovno izišao na radove popravljanju puta Murter — Tijesno.

Dakle vidimo, da je narod uvijek pripravan potpomoći i aktivno raditi u akcijama SSRN, kada je rukovodstvo spremno da tu akciju organizira i pokrene.

Roko Frkić

PAŽNJA prema TBC bolesnicima

Saznajemo, da su pred nekoliko dana tajnica i potpredsjednica Kotarskog odbora Crvenog križa Šibenik, posjetile tuberkulozne bolesnike u novoadaptiranom paviljonu šibenske bolnice. Nakon što su obišle sve bolesnike interesirajući se za njihovo stanje i socijalne prilike, predale su odjelu na dar jednu staklenu vitrinu sa 150 raznih knjiga, šah, tombolu i domino. Ovaj dar izazvao je veliko oduševljenje među bolesnicima te se oni ovim putem najtoplije zahvaljuju Kotarskom odboru Crvenog križa Šibenik.

Sa jednog sastanka Saveza komunista

DOBAR PUT

Na sastanku Saveza komunista osnovne organizacije Skopinac izvao se jednodušna zahtjeva: učini moše sastanke sadržajnim i interesantnijima. Kontrola dolaznja na sastanke, i sve što je u vezi s tim, ostaje i dalje naša dužnost i briga, ali ne takva, koja će zastrići osnovnu svrhu: politički rad i ideološko razvijanje. U dosadašnjoj praksi događalo se da su baš ta osnovna pitanja bila znatno potisnuta. Kakav sadržaj rada? - uvrijedilo se kao osobito težak problem u glavama sekretara i članova. Što misli o tome komitet — pitalo se često. A komitet je odgovarao: ono što i VI. kongres KPJ, ono što je u pismu CK SKJ — put je širok, borba za socijalizam bogata sadržajem i oblicima, i previše je stvari u životu, ovdje u našem gradu, o kojima treba raspravljati, davati inicijativu da ih se riješava.

Mnogi su smatrali, a nažalost mnogi u gradu i danas smatraju, da je takva formula suviše široka, opća. Sukobljeni sa životom, koji se kreće u novim oblicima, neki kao da uzdahnu za onim vremenima, kada si, brate moj, točno, ili točnije, znao kakav će biti dnevni red sastanka odnosno što treba staviti na dnevni red. Sazvalo sekretare u komitet, raspravljalo se o određenim pitanjima i dalo određene direktive i evo ti dnevnog reda za sastanak osnovne organizacije. A sada? Uglavnom ti kažu nešto općenito.

Takvi uzdasi vuku natrag stvaraju nepotrebne ili umjetne prepreke. Jer i u ono vrijeme razvijenije organizacije redovno su svojom inicijativom oplođavale dane direktive i postavljale na dnevni red i pitanja koja nije predviđjela nikakva direktiva već koja su zapazili u svojoj sredini i krenuli da ih riješe. Ni danas se komitet ne može odrediti svoje funkcije usmjeravanja, ali ne će, i ne smije, ni pokušati ukalupljavati život u direktive i gotove formule, sputavati život i inicijativu osnovnih organizacija. Dovoljno je da održava pravilnim osnovni pravac, a po potrebi donosi i konkretna rješenja, na što je ovlašten.

Osnovna organizacija Skopinac zaključila je da se prije svega treba okrenuti životu i u diskusiji raspravljati o praksi i teoriji naše socijalističke izgradnje. Da li takav put nadmašuje nje-

ne snage? Nipošto. Komunisti nikada nisu vodili borbu u oblacima nego u stvarnosti, sa životom. Stoga su za njih praktična pitanja bila i teoretska, i obratno. Drukčije se i ne može razvijati ni praksa ni teorija radničkog i pod vodstvom radničke klase narodnog pokreta u kome, kao u našoj zemlji, sudjeluju milijuni radnih ljudi, koji izgrađuju socijalizam. Uska i nerazvijena mišljenja u organizaciji SK samo su relativna zapreka. Praktična borba i diskusija i postoje toga da se takva mišljenja i shvaćanja savladavaju i da se kreće dalje.

Takav rad u osnovnoj organizaciji Skopinac je početak, ali koji sigurno obećaje da će s vremenom postati stil rada.

Druže ili gospodine

Raspravljeno je: da li treba oslovljavati sa druže ili sa gospodine odnosno da li su ta oslovljavanja ravnopravna.

Pitanja druže ili gospodine odbačeno je u diskusiji kao nepravilno postavljeno pitanje. O ravnopravnosti tih oslovljavanja razvila se šira diskusija.

Netko je za primjer, da je gospodine ipak ravnopravno sa druže, naveo da je Predsjednik Republike u zahvalnici na čestitku povodom Dana Republike jednog stranog državnika oslovio sa gospodine.

Tome drugu odgovoreno je da miješa diplomatsku kurtoaziju sa riječju druže, koja kod nas ima socijalističko značenje.

Drugi su opet ispravno dokazivali da je naše oslovljavanje samo druže, da je ono izraz ravnopravnosti naših radnih ljudi koju su izvojevali u narodnoj revoluciji i u izgradnji socijalizma, izraz njihova drugarstva i istovjetnosti ciljeva, a ako se netko vrijeđa i osoran je kad mu se kaže druže, ne treba mu popustiti i nazivati ga gospodine.

Interesantna je bila primjedba jedne drugarice. Ona je postavila pitanje: Zašto su neposredno poslije oslobođenja svi zvali druže i malo tko se radi toga vrijeđao. Nije dala odgovor, ali već samo pitanje otkriva stvarne uzroke zašto se danas gospodine često čuje u ustanovama, poduzećima i na ulici.

Netko je dobio: Zato, jer su gospoda i malograđani bili tada nekako sićušni pred djelom onih koji su u revoluciji izvojevali svojoj zemlji i narodu slobodu i

nezavisnost.

Drugi ju je dopunio riječima da su u odnosu na izraz gospodine bivša gospoda i malograđani počeli dizati glavu a neki komunisti i drugi napredni ljudi počeli su to tolerirati i zatim i sami stidljivo oslovljavati sa gospodine. Čini im se da to nije nikakva koncesija malograđanima, koji danas, kad o tome raspravljaju, znaju reći: i u tome se vraćamo na staro, bolje i otmjenije. Koji komunisti može prihvatiti takovo tumačenje a da pritom ne shvati da je to odraz malograđanštine, koja se uvlači u naše socijalističke odnose, koja vuče natrag. Krivica što bivša gospoda i malograđani povlače ono »bolje i otmjenije« snosimo u prvom redu mi komunisti, koji se protiv toga mlitavo borimo, a neki često i nikako. Kad nam kažu gospodine mnogi im ništa ne primjete. Ispada kao da smo time počašćeni.

Krivotvorio potvrde

Što će reći birači

Koncem kolovoza o. g. došla je jedna stranka u Upravu prihoda NOK-a požaliti se da joj prelazi porez po članu domaćinstva samo 20 dinara iznad maksimuma određenog za primanje inv. dodatka i da ga zato ne dobiva, a da Bralić Petar pk. Krste iz Perkovića ima porez u 1951. god. u iznosu od Din 1400. a svega ih je u kućnoj zajednici tri člana te da isti prima inv. dodatak.

Navodi ove stranke su provjereni i došlo se do zaključka da Bralić Petar pk. Krste stvarno prima inv. dodatak iako po postojećim propisima na to nema pravo.

Da bi imenovani stekao pravo na inv. dodatak učinjeno je slijedeće:

Bralić Stipe, njegov sin je odbornik općine Šibenik-vanjski, on ne živi sa svojim ocem već dugo godina, već njegov otac živi u kućnoj zajednici sa ženom i kćerkom, znači samo njih troje. Bralić Stipe, odbornik sela Perkovića, dolazi kod matičara općine Šibenik-vanjski, donosi potvrdu NF iz Perkovića s potpisom Marko Erceg, ali koja je krivotvorena, jer Marko Erceg tvrdi, u svom saslušanju, da je on nije potpisao. Na temelju obiteljskog stanja Uprava prihoda NOK-a izdaje uvjerenje o porezu na pet članova kućne zajednice, te na temelju toga Bralić Petar stiče pravo na inv. dodatak. Pored toga krivotvorenja, trebalo je ishoditi potvrdu od općine da od njih pet članova nitko nije u radnom odnosu, odnosno potvrdu, da sin Stipe i kći Darinka nisu u radnom odnosu. Sve to Bralić Stipe uspio je dobiti na temelju obmane službenika Općine na račun toga, jer je on odbornik općine.

Sa tim protuzakonitim isplata inv. dodatka upoznaje se Odjel za narodna zdravlje i socijalnu politiku NOK-a, koji je tvrdio da će odmah obavestiti daljnju isplatu inv. dodatka Bralić Petru pk. Krste. Međutim, iako je to utvrđeno početkom studenoga, imenovanom je izvršena isplata dodatka i za prosinac ove godine. Ne samo to, nego drugovi iz Odjela za narodno zdravlje i socijalnu politiku govore: Mi ćemo isplaćivati i dalje dodatke, iako znamo da isti na to nema pravo, sve dotle dok ne dobijemo drugu potvrdu od općine Šibenik-vanjski.

Postavlja se pitanje što sve misli o ovom organizacija Socijalističkog saveza u Perkoviću i kako će to pravdati Bralić Stipe kao odbornik pred zborom birača u Perkoviću.

C. B.

U takvoj diskusiji sam od sebo nametnuo se zaključak, koji nije nov, da je naša riječ za oslovljavanje druže, te da je u praksi treba podržavati i isključiti oslovljavanja koja su protivna duhu i ciljevima naše borbe za socijalizam.

Je li ili nije sujevjerje

Diskusija o nekim pitanjima odnosa prema religiji, crkvi i religioznim građanima pokazala je da su te stvari uglavnom jasne, iako ima još pitanja o kojima treba raspravljati.

Sekretar je iznio neke primjere sujevjerja. Neki član SK razbiljno mu je kazivao kako mu je pokojna baba uzastopce u dvije noći napravila dvije mrlje na košulji. A jedna drugarica, kada mu je posjetila ženu primijetila joj je, da zašto uzgaja neko cvijeće, jer da boja njegovih cvjetova donosi nesreću.

Nije bilo sumnje da je posrijedi sujevjerje.

Ali kada je jedan pedagog iznio primjer nekog učenika učiteljske škole koji je izvlačio svaku petu ceduljicu sa pitanjima i koga je on, zapazivši to, pitao da mu kaže nešto o sujevjerju, a taj mu gromko grmio protiv sujevjerja, onda je netko primijetio da to nije primjer sujevjerja. Na pitanje zašto nije odgovorio je da je to stvar raspoloženja u primjeru navedenog učenika. Jednostavno bio je raspoložen da tako postupi. Takvo tumačenje nije prihvaćeno, jer je i tu posrijedi čisto sujevjerje: peti broj donosi sreću.

Doduše sujevjerje nije prošireno u većoj mjeri u našoj sredini, ali u praktičnoj borbi dovoljan je i pojedinačni primjer, pa da bude zahvalno i na to se osvrnuti.

Još jednom: To je dobar početak. Ima sva sila životnih pitanja koja se nameću i o kojima će diskusija mnogo pomoći kako organizaciji SK tako i organizaciji SSRN u kojoj komunisti ne nametljivo već po zaslugi, odnosu prema ljudima i čuvanju interesa socijalističke zajednice treba da budu »svijest i savjest nacije«, kako to za SK reče drug Dilas. Jedan od osnovnih uvjeta da takav rad daje dobre i sigurne rezultate je, da se u odabiranju pitanju ne sužava unaprijed krug tih pitanja, a isto tako da se ne bude sitničav i postavlja na dnevni red sitničava pitanja, koja nimalo ne pridonose rješavanju problema kojima život vrvi. A drugo, da se pitanja ne raspravljaju radi njih samih, već radi praktičnog rada i borbe, radi idejnog razvijanja na osnovi naučnog socijalizma, koji je bio i ostaje temelj naše spoznaje života i kretanja društva.

Kratke vijesti iz naših općina

Rogoznica

OPĆINSKO SAVJETOVANJE SOCIJALISTIČKOG SAVEZA

U nedjelju 13. sv. mj. održano je u Rogoznici općinsko savjetovanje Socijalističkog saveza, kojem je prisustvovalo oko 40 predstavnika političkih, društvenih i zadrugnih organizacija s područja općine.

Raspravljalo se o problemima rada masovnih organizacija na terenu, a ujedno je proučen novi Zakon o zaštiti poljskih dobara.

Na kraju su doneseni zaključci u vezi poboljšanja političkog rada i pomoći, koju bi organizacije SK i SSRN trebale da pruže Narodnoj omladini. Zaključci se, nadalje, odnose i na otklanjanje izvjesnih propusta u radu zadruga i naplati udjela. Preporučeno je, da se mase upoznaju sa novim Zakonom o zaštiti poljskih dobara.

POKRETNO KINO POSJETILO ROGOZNICU

Pokretno kino Savjeta za prosvjetu i kulturu NO-a kotara posjetilo je Rogoznicu 12. i 13. o. mj. i u prostorijama Kluba JNA dalo jednu predstavu za mještane a drugu za pripadnike JNA. Gledaoci su sa velikim zanimanjem pratili prikazivanje filma »Viva Zapata«.

Tijesno

USPJEH DILETANATA SINDIKALNE PODRUŽNICE

Članovi sindikalne podružnice u Betini organizirali su u nedjelju 13. o. mj. izlet u Tijesno. Tom prilikom njihov diletantska grupa s uspjehom je izvela komediju »Krmarića Mirandolina«. Za taj nastup u Tijesnom je vladao ogroman interes. Priredbi je prisustvovalo oko 300 mještana koji su s velikim zanimanjem pratili izvedbu, da na kraju nagrade izvađače srdačnim aplauzom.

UREĐENJE PARKA U TIJESNOM

U Tijesnom, na prostoru pred zgradom Narodnog odbora općine, prošlih dana započeli su radovi na uređenju parka. Park će biti zasaden zelenilom i cvijećem, u a skoroj budućnosti u njemu će biti postavljen spomenik borcima palim u Narodnooslobodilačkom ratu.

Tim radovima rukovodi Turističko društvo.

TURISTIČKO DRUŠTVO U MURTERU UREĐUJE PUT

Članovi Turističkog društva u Murteru izvode radove na uređenju puta koji se proteže od Murtera do Hramine, na dužini od 600 metara. Radovi dobro napreduju tako, da je dosad popravljeno oko 150 metara tog puta.

U PIROVCU SE POPRAVLJA VODOVODNI KANAL

Organizacija Socijalističkog saveza organizirala je radove na popravku vodovodnog kanala koji je dugačak nekoliko stotina metara. Velik broj mještana dobrovoljno se uključio u tu akciju, u cilju što bržeg dovršenja kanala koji vodi od glavne čatmje do centra sela.

U posljednje vrijeme pojačani su i radovi na podizanju osmogodišnje škole.

Šibenik-vanjski

OMLADINSKA DILETANTSKA GRUPA TVORNICE LOZOVCA JE AKTIVNA

Diletantska grupa omladine tvornice u Lozovcu pokazuje veliku aktivnost u radu. Oni su u subotu 12. o. mj. izveli komediju »Pokondirena tikva« od J. Sterije Popovića. Oko 300 radnika i mještana, koji su se sakupili u sindikalnom domu, odalo je vidno priznanje čitavoj grupi i režiseru Vitomiru Katiću, tehničaru tvornice. Grupu su sačinjavali Zlata Blaj, Sofija Laskaradić, Ante Matić, Danica Bukić, Vitomir Katić, Mira Benutić, Mile Supe, Dane Gulin, te Anka Kalauz, Zora Gulin i Bane Janković.

Tom prilikom bilo je izvađača koji su po prvi puta nastupili na pozornici.

NA ZBORU BIRAČA RASPRAVLJA SE O UREĐENJU MJESTA

Prošle nedjelje održan je zbor birača u Gorišu na kojem je narod raspravljao o uređenju mjesta. Nakon žive diskusije birači su se obavezali da dobrovoljnim radom pridonose uređenju mjesta i puteva.

Birači su se zainteresirali za dolazak kotarske komisije koja, povodom novih propisa o opozivanju, ima da izvrši premjer i klasifikaciju katastarskih površina.

NASTRADALO ČETVORO DJECE OD RUČNE BOMBE

Prije nekoliko dana je u selu Brnjica došlo do teže nesreće u kojoj je troje djece lakše a jedno teže ozlijeđeno. Senka i Zorka Ljubić, te Zorka i Tona Živković svi iz sela Brnjica, stari od šest do osam godina zajednički su se igrali na livadi. Pritom su ložili vatru i ne znajući da se u neposrednoj blizini nalazi ručna bomba, koja je u jednom trenutku eksplodirala. Svo četvoro djece odmah je upućeno u šibensku bolnicu, gdje im je pružena pomoć. Tona Živković je dobila teške ozljede po licu i glavi, ali je van svake opasnosti.

Skradin

'IZGORJELA KUĆA I 4-GODIŠNJE DIJETE

Početkom ovog mjeseca u Rupama je izbio požar u kući vlasništvo Marije Žižić ud. Nikole. Tom prilikom kuća je potpuno izgorjela i u njoj 4-godišnje dijete Pera Žižić pok. Nikole. Do požara, koji je uništio čitavu kuću, došlo je vjerojatno zbog toga što je pomenuto dijete igrajući se žigicama, zapalilo posteljinu. Kako je kuća bila zaključana, okolni seljaci, koji su pritekli u pomoć, nisu uspjeli ništa učiniti, jer je velika količina slame pospjela naglo širenje požara.

Karakteristično je napomenuti da je ova obitelj doživjela u kratko vrijeme drugu tragediju, jer je početkom ove godine smrtno nastradao udaren od groma Nikola Žižić, suprug Marije i otac nastradalog djeteta.

stavno sredstvo — metar. Zar se ovdje se ne bi smjeli odnositi nije moglo povesti brige o namaćehinski. Ako uzmemo da je bavec nastavnih sredstava u tim u budžetu NO općine Skradin školama? Takova je praksa bila za 1953. godinu bilo svega oko i ranije u financiranju škola, dok 40 hiljada dinara na poziciji — su iste bile na budžetu NO kotara — nastavna sredstva —, za pet narapa se, kako vidimo, nastavlja rodnih škola, od kojih četiri še i danas. Po mojem mišljenju, (Nastavak na 4. strani)

ZAPAZANJA I PRIJEDLOZI

Slab početak

Prolazim nedavno Beogradskom ulicom pored zgrade koja se pravi, kad odjednom poletje mi kraj glave kamen. Okrenem se i ugledam među daskama nekog dječaka, koji drži u ruci drvenu pušku s pračkom. Gađao je u isto tako naoružanog dječaka. Kad sam mu rekao da ide odatle, nategne pušku, opsuje me i ode sa svojim drugom u perivoj »Ivana Gorana Kovačića«.

U petak uvečer trojica dječaka uđu kradomice kroz dječji dom i počete haraćiti daske za kuće koja se gradi. Na sreću sam ih ugledao iz učionice i oduzeo im ukradeno rekvazi: »Dodite još

Primoštenci traže autobusnu prugu

U prošlom broju »Sibenskog lista« opaženo je da se radi na tome da se ponovo uspostavi redovna autobusna pruga Šibenik-Rogoznica i obratno. Poznato je da na toj relaciji saobraća parobrodarska pruga Jugoslavenske linijske plovidbe. Ako se uspostavi ta pruga, bit će sigurno nerentabilna, jer će putnici putovati parobrodom, a stanovništvo Južnog i Burnjeg Primoštena će opravdano negodovati, jer su oni također više puta tražili da se uspostavi autobusna pruga Sapina Doca — Šibenik, koja je i prije postojala. Međutim, njihovoj želji se nije izišlo ususret, već stanovništvu Rogoznice, koje Burnjeg Primoštenaj

jednom pa ću vas prijaviti miliciji.« Ali i tu mi opsovaše mrtva roditelja.

Sličnih slučajeva ima i u centru grada. U subotu uvečer pred kazalištem čujem viku diece koja se tuku. Jedan je zgrabio kamen vučući: »Udari sada, ako smiješ!« Iza toga su slijedili domaći »ukrasi«.

Neka djeca se valjaju ulicom i time pružaju šetačima vrlo zanimljive »predstave«.

Ne znam, gdje su njihovi roditelji, da li oni o njima vode računa, ili su ih prepustili »odgoju« ulice. J. G.

već ima redovni saobraćaj. Ako se uspostavi pruga Sapina Doca — Šibenik, time će narod ovog kraja, sa jedanaest sela, biti odcepljen od Šibenika, jer sa istim nema redovne autobusne pruge. Selo često traži hitnu liječničku pomoć, ali je ne može dobiti, jer nema prijevoznog sredstva. Ponekad putnike preveze kamion SRZ, koji je tvoren i u njemu nije nimalo ugodno putovati zimi.

Omive se skreće pažnja upravnom odboru autotransportnog poduzeća Šibenik da udovolji željama stanovništva Južnog i M.

VIJESTI IZ GRADA

Povodom napisa „Zaštita palmi na obali“

U »Sibenskom listu« od 9. prosinca o. g., u rubrici »Sličice iz grada«, objavljen je napis pod naslovom »Zaštita palmi na obali«. Kako se smatram, u izvjesnom smislu, odgovornim za zaštitu tih palmi, molim da ovaj moj osvrt donesete na istom mjestu u Vašem listu.

Riječ je o dvjema palmama, koje su presadene iz bivšeg malog parka na obali V. Krstulovića pred Knežev dvor. Da bi ih se sačuvalo od predstojeće zime, palme su zaštićene s daskama. Upravo takva zaštita potrebna je s razloga, što su te palme vrste Phenix canariensis, koje su veoma osjetljive, kao i zato, jer su na novo mjesto tek presadene, te uslijed toga manje otporne. S tih razloga uobičajena zaštita slalom ili sličnim sredstvom ne bi bila uspješna. U Splitu, gdje je blaža klima, 1947. god. uginulo je više palmi, i to odraslih čak do visine od 6 m, zato što su bile zaštićene na uobičajeni način, a

ne na ovakav kakav je primijenjen u Sibeniku na obali.

Smatram da za svrhu nije od važnosti da li zaštitna ograda podsjeća na ovo ili ono. Meni kao iskusnijem cvjećaru, koji se već četvrt vijeka bavi time, glavni je cilj da te palme budu, ondje u relativnoj zavjetrini, očuvane i da krase obalu. A da je to i želja naših građana nije potrebno ni isticati.

Stipe Zorić

50-godišnjica pada Kruzerove tiranije

Predavanje s malo posjetilaca

U nedjelju 13. o. mj. imali smo prilike čuti jedno od boljih predavanja koja su u posljednje vrijeme održana u Narodnom sveučilištu. Dr. Josip Cinoti održao je predavanje: »O Khueni Hedervary-u i hrvatskom pokretu 1903. godine«, povodom 50-dodišnjice Khuenova pada.

Bila je dobra zamisao Hrvatskog povijesnog društva u Zagrebu što je dalo inicijativu da se pred našom javnosti rasvijetli jedno od značajnih, može se reći, herojskih razdoblja hrvatske prošlosti, u kojoj je opet došla do izražaja borbeno nacionalna svijest našeg naroda, osobito u času kad se radilo o njegovom daljnjem opstanku.

U drugoj polovici XIX. stoljeća, a specijalno u periodu tiranije mađžarona Khueni Hedervary-a nad Hrvatskom od 1883 do 1903., bila su mobilizirana sva legalna i ilegalna sredstva da se slomi nacionalna svijest i ponos našeg naroda. Ogorčen otpor najširih narodnih masa protiv Khuenovog režima pokazuje da je naš narod najviše ogorčila baš nepoštena i intrigantska politika koju je Khuen sprovodio u Hrvatskoj. To je ono što bi i drugi

o nama trebali znati. I uopće od najstarijih arapaovskih pa preko mletačkih, turskih, habzburških, mađžarskih, velikosrpskih, fašističkih i po do najnovijih Pellingih nastojanja da nas odnarođe i porobe, svi su oni osjetili tvrdi kost, našu žilavost i otpornost. A takva i nije samo naša hrvatska povijest nego i povijest svih naših naroda. Zato je šteta da s ovom predavanju nije dao veći publicitet i što ga nije posjetio veći broj Sibenčana iz širih slojeva.

prof. N. D.

Uspjeh srednjoškolaca

Od početka pripremanja pa sve do izvedbe, sedmi razredi gimnazije marljivo su se pripremali uvježbavajući svoju priredbu. Više puta znali su učenici gimnazije uvježbavati neke omanje jednočinke, no sve je to bilo nekako neuvježbano i bilo samo svrha plesa. Sad odjednom dogodio se pravo čudo: učenici sedmog razreda uspjeli su u svojoj izvedbi. Ovoga puta nije nitko od posjetilaca čekao radostan svršetak priredbe da bi mogao započeti ples, već je po završetku odjeknuo topli aplauz, jer su posjetitelji bili zadovoljni skromnom izvedbom »sedmaša«. Oni su izveli dvije jednočinke, koje je uvježbavao učenik VII. raz. Ivo Brešan, koji je pritom pokazao dosto smisla i volje. No, to nije sve. Moglo se zapaziti kod samih izvođača darovitih đaka kao na pr. Simović Liljanu i Fabris Vinka. Poslije jednočinki izveden je muzički program.

miješamo na stakalcu po jednu kap krvi od dviju osoba, opazit ćemo da će krv ostati jednolično tekuća ili će se rasjeci u sitne grudice (kao kad se mlijeko usiri). Landsteiner-u je postalo jasno zašto su neki ljudi poslije transfuzije naglo umirali, a umrli su zato, jer je tuda krv zgrušala njihovu vlastitu krv. Nadalje je isti naučenjak dokazao da postoje četiri krvne grupe i da svaki čovjek pripada jednoj. Krvne grupe se naslijeđuju i ostaju doživotno. Ove krvne grupe se obilježavaju s velikim slovima A, B, AB, i O. Na taj način doznajemo, koju vrst krvi ima onaj koji je prima, a kojoj grupi pripadaju oni, koji je daju. Ako se dava krv iste grupe nema nikakove opasnosti po primaoca. Danas nam je jasno da su prije toga neki bolesnici umirali od transfuzije, kada bi primali krv od davaoca koji inače ima drugu krvnu grupu. Ako se pomiješaju crvena zrnca (eritrociti) jedne osobe sa krvlju druge, a ona ne pripadaju istoj krvnoj grupi, dolazi do slijepljivanja crvenih krvnih zrnaca u male grudice, a ta se pojava u medicini zove »aglutinacija«. Iza nego se crvena krvna zrnca skupe u grudice, dakle iza aglutinacije, dolazi redovno brzo do otapanja crvenih krvnih zrnaca. Ova se pojava zove »hemoliza«.

Usprkos ovog velikog otkrića prošlo je deset godina dok su počeli određivati krvne grupe, jer se je krv davala i dalje bez određivanja krvnih grupa i velik broj primalaca umire od direktnih posljedica inkompatibilne transfuzije. Tek 1911. g. objelodanjuje Offenbergs u »Jurnal of the experimental medicine« prva svoja iskustva s transfuzijama krvi danim iza prethodnog određivanja krvne grupe.

Na početku razvika transfuzije krvi davale su se u principu samo izravne transfuzije, t. j. neposredno iz žile davaoca u žilu primaoca. Davaoac bi legao uz primaoca, te se njegova krv davala primaocu izravno bez ikakvog dodatka.

Danas se je potpuno napustila direktna transfuzija a osvojila je prvo mjesto t. zv. indirektna transfuzija s konzerviranim krv.

U građanskom španjolskom ratu po pripvput je uvedena transfuzija s konzerviranim krvlju i njen prvi pionir bio je Frederico Duran-Jorde.

Navest ćemo u čemu leži prednost indirektna pred direktnom transfuzijom.

Kod »nekadašnje« direktne transfuzije potreban je bio prisutan davaoac, Uslijed toga transfuzija se ili nije mogla dati ili su

Pripreme za Dan dječje radosti

Gotovo u svim osnovnim organizacijama SSRN, poduzećima i ustanovama u toku su pripreme kako bi naši najmlađi u svečanom raspoloženju dočekali svoj veliki praznik — Dan dječje radosti. Kako doznajemo u tu svrhu sakupljaju se prilozi po svim ustanovama i poduzećima. I Pionirsko kazalište priprema bogat kulturno-umjetnički program. Među ostalim, u Narodnom kazalištu bit će izvedena dječja igra »Spašeno svijetlo« od Ivanke Vujičić-Lazowske.

Gostovanje beogradskog baleta

8. o. mj. u organizaciji Doma JNA gostovali su u našem gradu članovi beogradskog baleta i u Narodnom kazalištu izveli veoma uspješno baletno veče. Sudjelovali su Rut Palmer, Vera Kostić, Milan Momčilović i Dušan Trninić. Na programu su bila zastupljena djela Ristića, Logara, Chopina, Suka i drugih. Na klaviru je pratila Vera Bobičević. Publika je izvođače toplo pozdravila.

Ribarnica bogata ribom

Povoljne vremenske prilike u dobroj mjeri odrazile su se i na gradskoj ribarnici, koja je posljednjih dana snabdjevena dovoljnim količinama ribe. Za posljednja dva dana dovezeno je 1200 kg gavuna čija se cijena kretala od 30—40 dinara, liganja 80 kg po 130—160 dinara, srdelica 300 kg od 20—60, hobotnica 50 kg po 40, bilica 300 kg po 50 i mješane ribe 300 kg po 70 dinara po kilogramu.

Osigurana zimmica

Kako smo saznali iz poduzeća za promet poljoprivrednim artiklima »Voće«, ono je za predstojeću zimu osiguralo našim građanima dovoljne količine proizvoda i pripremila bogatu zimnicu. Tako poduzeće raspolaze sa 33 vagona krumpira, 4 vagona kiselog kupusa, 5000 kg kisele paprike, peperona i kapulice, 8000 kg graha, 10 hiljada kilograma kapule, 6 vagona jabuka i u manjim količinama šljiva, naranača, limuna i smokava, u ukupnoj vrijednosti od oko 8 milijuna dinara.

GRADSKI PERIVOJ BEZ SVOJIM »GOSTIJU«

Zima je na pomolu. I u našem gradu osjeća se promjena. Na svakom mjestu. Na ulici, po trgovima, uz rivu. Jedino tržnica čini iznimku, jer na njoj gotovo svakog dana vrije kao u košnici. I gradski perivoji su opustjeli. Stabla su ogoljela, lišće je opalo. Nema više one nestašne djece koja iz znatiželje zuri u ribnjak. Zima je otjerala iz gradskog perivoja i svoje stalne »goste« — penzionere, koji su sve do nedavno ispunjali i posljednju klupu naročito onu okrenutu prema suncu. U ovo hladno doba možemo vidjeti jedino budnog čuvara sa šibicom u ruci koji je sada ostao bez svog uobičajenog posla. Zima će neopazice proći. Doći će vrijeme kada ćemo u gradskom perivoju ponovno čuti glas vesele djece i ugledati penzionere — »vjesnike« proljeća.

VRTULJAK U DOCU

Poslije dužeg vremena ponovno je ovih dana u predjelu Dolac otsjela jedna ekipa s vrtuljcima za odrasle i djecu kao i drugim sredstvima za razonodu. Svakog dana, a osobito nedjeljom, tu je veoma živo. Može se vidjeti mnogo dječaka i djevojčica kao i mališana uz pratnju roditelja kako se zabavljaju vozeći se po nekoliko puta, naročito na malom vrtuljku — omiljenoj dječjoj zabavi. Lica te djece veoma su radosna, što im se baram jedamput u godini pruži

ŠIBENIK

KROZ TJEDAN

Kinematografi

TESLA: premijera američkog filma — TAJNA KAZNJENIKOG JEZERA — Dodatak: Filmske novosti br. 47. (17. do 22. XII.)

SLOBODA: američki film — RIO GRANDE — Dodatak: Filmski pregled JNA br. 3. (do 17. XII.)

Premijera austrijskog filma — ZOVEM SE NIKI — Dodatak: Sportovi na vodi. (18.—22. XII.)

Dežurna ljekarna

Službu vrši II. narodna ljekarna — ulica Borisa Kidriča.

Sličice iz grada

prilika da se mogu lijepo i ugodno zabaviti. Ta nam slika dovoljno pokazuje da se mještrodavne vlasti jednom pozabave pitanjem izgradnje jednog dječjeg parka, gdje bi djeca našeg grada mogla koristiti svoje slobodno vrijeme. Na taj način spriječio bi se klatarenje djece po ulicama.

PRASINA U ULICI NARODNOG OSLOBODENJA

Posljednjih nekoliko godina posvećuje se velika pažnja uređenju gradskih ulica. Postignuto je relativno velik uspjeh. No, uza to još ima ulica, osobito onih u centru grada, o kojima bi trebalo povesti računa. Radi se o glavnoj gradskoj magistrali koja povezuje zapadni sa istočnim dijelom. Naime, ulica Narodnog oslobođenja u produženju prema novoizgrađenoj stambenoj četvrti pruža veoma ružnu sliku s estetske a posebno s higijenske strane. Kako je saobraćaj u toj ulici veoma živ, to se prilikom prolaza vozila diže velika prašina, koja prolaznicima stvara neugodnosti. Ne bi li se moglo, ako ne češćim polijevanjem a ono bar postavljajući emulzije spriječiti (slično kao što je učinjeno na gradskoj obali) stvaranje prašine.

— omikron —

Iz matičnog ureda

ROĐENI

Dušanica, kći Đure i Andelije Radoš; Boris, sin Radé i Dušanice Drča; Smija, kći Petra i Anice Lalić; Ljiljana, kći Marka i Drine Pamuković; Mira, kći Jose i Marije Jurić; Rada, kći Vladimira i Vinke Kokić; Josip, sin Igora i Neve Belamarić; Zorana, kći Pave i Marije Vidolin i Nada, kći Ratimira i Lucije Skračić.

VJENČANI

Krnčević Slavko, zidar — Rončević Milka, manuelna radnica.

UMRLI

Jurjević Marija rođ. Čović, stara 71 god.; Baus Kata pok. Nike, stara 69 god.; Juričić Zvone pok. Ivana, star 61 god. i Radnić Ana rođ. Kalauz, stara 66 god.

Moderni osnovi i djelovanje transfuzije krvi

Piše: Mr. Franceschi Ante

U dnevnom životu sigurno ste čuli da moderna medicina danas raspolaze sa nekim novim sredstvima kojima se veoma uspješno otkrivaju i liječe razna oboljenja. Mi bi mogli ovu današnju medicinsku eru ovako karakterizirati: era minucioznih laboratorijskih pretraga, era antibiotika i transfuzije krvi.

Najveću i najvažniju primjenu ima danas u medicini transfuzija krvi i spada u red najvećih njenih uspjeha.

Isto tako ste čuli i čitali u dnevnoj štampi da se u čitavom svijetu velik broj bolesnika spašava zahvaljujući transfuziji krvi.

Koliko je ogroman učinak transfuzije krvi najbolje može znati onaj koji je vidio kako na izgled mrtav čovjek — ranjenik u teškom šoku ili iskrvaren — ponovno oživljuje. Iskrvarenom, teško ranjenom, možemo najbolje pomoći, da mu se nadoknadi barem jedan dio izgubljene krvi.

Netko će se pitati: »Što je to transfuzija krvi, odakle dolazi ta krv, tko istu dava?« Nastojat ćemo to objasniti.

Transfuzija krvi predstavlja prenašanje krvi od jednog zdravog čovjeka na drugog bolesnog.

Već u staro doba pokušavali su bolesnicima davati krv od mladih domaćih životinja, n. pr. janjeću, teleću i t. d., no bolesnici bi umirali. Iza toga se je pokušalo ranjenicima i ženama pri porodu davati krv drugog čovjeka. Roditelji i bliža rodbina bi se ponudili da daju bolesniku svoju krv. I zbilja nekim bolesnicima je transfuzija pomogla i spasila ih od ošte smrti. Kod drugih je nastupilo momentano pogoršanje, grčevi, gušenje i bolesnik bi za kratko vrijeme izdahnuo. To je bio razlog da su stari liječnici nerado davali transfuziju, jer nikada nijesu bili sigurni da li će transfuzija pomoći bolesniku ili će ga usmrtiti. Ovu neizvjesnost je odstranio tek 1900—1901. g. bečki naučenjak Karlo Landsteiner zajedno sa svojim asistentom Sturlijem. Iza mnogobrojnih ispitivanja on je otkrio da postoje krvi koje se međusobno slažu, a postoje opet takve koje se međusobno ne slažu t. j. ne podnose se. Ako po-

IZ SPORTSKOG ŽIVOTA

GODIŠNJA SKUPŠTINA DTO „PARTIZAN“ — ŠIBENIK

Slaba briga za radničku omladinu

Izabrana nova uprava

»Partizan« iz Šibenika održao je 13. o. mj. u vlastitoj dvorani drugu godišnju skupštinu. Prisustvovao je velik broj školske omladine koja je pažljivo pratila rad skupštine svog društva. Primijećen je i manji broj radničke omladine. Najmanje je bilo prisutno prosvjetnih radnika.

Izabrana je nova uprava, nadzorni odbor i sud časti, a za osnivačku skupštinu Kotarskog odbora »Partizana« birano je 15 delegata.

Donesen je plan rada za 1954. godinu, a na kraju su upućeni pozdravni telegrami Savezu u Zagrebu i Beogradu.

U diskusiji, koja se razvila na malen broj potpomažućih članova, uzeli se učešća nova. Njih je ukupno 256.

O dobrom prednjačkom kadru, kako je poznato, uglavnom Partizan iz Mandaline, Pere Skarica i Zivko Bulat. Diskutanti su uglavnom govorili o unapređenju rada društva, isticali su potrebu uključenja radničke omladine i stvaranja prednjačkog kadra. Oni su, nadalje, iznosili potrebu većeg razumijevanja odgovornih faktora prema društvu i pružanju materijalne pomoći koja bi, pored ostalog, osigurala normalan rad ove organizacije, a ujedno su podvrgli oštroj kritici prosvjetne radnike u gradu koji, osim njih četvoror, nisu smatrali za potrebno da uzonu broju školsku omladinu i oni pristupe skupštini.

U novoj upravi, koja je jednoglasno izabrana, predsjednik je Paško Periša, potpredsjednici Joso Bujas i Nikola Bego, tajnik Ante Bukić, blagajnik Egidije Benković, referent za agitaciju i propagandu Jerko Tešulov, gospodar Anđelko Belamarić, društveni ljekar dr. Petar Bolani načelnik Josip Erl, načelnica Mejra Maroti i jedanaest članova.

U nadzorni odbor birani su Mario Maroti, Mario Polombito i Dušan Ugrića, a u sud časti Emil Bumber, Kosta Stojanović i Anton Smolčić.

Iz izvještaja o radu DTO »Partizan« u 1953. god., koji je podnio Ante Bukić, može se, između ostalog, zapaziti da ni do danas društvo nije uspjelo da masovno uključi u svoje redove srednjo-školsku, a posebno radničku omladinu. Cimjenica je, da se veliki broj omladinaca i omladinki u našem gradu uopće ne bavi fiskulturnom. I upravo zbog toga je jedan od glavnih zadataka društva da kod naše gradske omladine pobudi interes za tjelesno vježbanje i da je smjelo okuplja u svoju organizaciju.

U izvještaju je, nadalje, konstatirano da dosadašnji broj aktivnih članova ni u kom slučaju ne zadovoljava. Tako je stalno aktivno 30 muške i 60 ženske djece. Pored toga, aktivno je 70 pionira i 50 pionirki, te 25 omladinaca i 70 omladinki. Upadno je mali broj članova i to 15 muškaraca i 6 žena. Također je i vr-

u odbojci na kojem su, pored »Partizana« djelovale ekipe učiteljske škole i gimnazije. Organizirano je i jedno logorovanje 1., 2. i 3. maja sa 45 članova, a u čast 27. jula 25 trkača je sudjelovao u noćnoj trci kroz grad. Prilikom otvorenja sportskog parka u Mandalini, 80 članova društva nastupilo je u gimnastici i sportskim igrama. Povodom rođendana maršala Tita, cjelokupno članstvo je uzelo vidnog učešća u tradicionalnoj Titovoj štafeti.

Na kraju izvještaja je rečeno da u buduću treba voditi više računa o redovitim javnim nastupima, koji će omogućiti članstvu da se istakne. Ti nastupi, a i raznovrsna natjecanja poslužiti će kao najbolja propaganda za organizaciju »Partizana«, koja ima tako značajnu ulogu u fizičkom odgoju naših ljudi.

O financiranju narodnih škola

(Prilog za diskusiju)

(Nastavak s 2. strane)

stogodišnje, onda nam je jasno zašto škole oskudijevaju u nastavnim sredstvima. Kako vidimo, krediti su neznatni i mogli bi, na primjer, da zadovolje samo najnužnije potrebe jedne škole. A zar općine ne bi više mogle dati! Kako onda riješiti taj problem?

Mišljenja sam da se je dosta preuranilo sa prijelazom na budžet NO općine. Evo zašto. Budžet NO općine se sastoji od: poreza na dohodak od kojeg do bivaju 40% i nešto više, od još nekih drugih ubiranja koji su vrlo mali. Dočim za NO kotara otpada 50% i više od ubranog poreza i plus tome učešće privrednih poduzeća u realiziranju budžeta — prihoda. Dakle, ovdje su veće financijske mogućnosti, a škole su otpale i bačene na manje financijske mogućnosti. A kad NO općine postanu samostalnije i financijski jače komune kao što su to NO kotara, onda je razumljivo da ih treba financirati NO općine. Po mojem mišljenju, jedina je pozitivna strana tog financiranja od NO-a ta, što su problemi škola bliži nadležnima, što svakodnevno na ovako malom terenu sa istima, se susreću, ali opet . . . mala financijska sredstva, i ne ide naprijed onako kako bi to trebalo.

A sad jedna stvar koja se je propustila prilikom prijelaza na budžet općine. Naime, rukovodioci škola su obaviješteni da dobi-

IZ VODICA

Zadružni paradoks

Dok sam razgovarao sa predsjednikom radne zadruge Cerljenak Rokom iz Vodica o tome kako se tamo razvijaju društveni odnosi unutar zadruge, jedna misao vrzla mi se u glavi: da li ili ne ti ljudi, zadrugari shvaćaju suštinu i smisao postojanja zadruge? Sto je tu bitno? Gdje je granica zajedničkih, a gdje individualnih interesa? Pa konačno, koja je to okosnica oko koje bi se trebali, pa i morali kretati, paralelno i interesi zadruge kao kolektiva i svakog njenog člana ponaosob?

Radna zadruga je tu da razvije poljoprivrednu proizvodnju povećanom produktivnošću rada na mnogo veći stepen od one kod inokosnog seljaka. Jest. Ali kojim sredstvima? Kako? Da li je samim tim što se u nekom mjestu udružilo nekoliko seljaka i stvorila SRZ povećana proizvodnja? Da li desetak zemljoradnika više proizvodi sada ili prije kad su radili svaki na svome komadu zemlje? Bilo je slučajeva, specifično za naš kotar, gdje bi se moglo reći sa da i ne. Produktivnost rada se povećala, ako na istom zemljištu radi manji

broj ljudi, a proizvodnja ostaje ista, ili, ako isti broj ljudi proizvodi više od onih prije. Cimjenica je, koju se katkad zaboravljalo, da nema modernog poljoprivrednog gospodarstva, kad se udruže desetak zemljoradnika s istim onim primitivnim alatom (plug, motika . . .) s kojim su radili na dojučerašnjem vlastitom posjedu. Dakle, manji broj radnika u poljoprivredi, veća mehanizacija a time i proizvodnja . . . to je put u socijalističkoj rekonstrukciji sela. Tako bi trebalo biti. Ali, što kaže praksa, život . . . Sto kaže drug Roko iz Vodica? On se sigurno slaže s gornjim mislima. Ali . . . Ali, samo uz neke napomene. Evo tih napomena:

Svakako je istina da zadrugari u našoj zadruzi mogu zaraditi 300 a po konačnom obračunu i po 400 Din na dnevnicu. Nema sumnje ekonomski zadruga jača. Zasadeni je i 60.000 čokota loze. Osnovna sredstva vrijede nekoliko milijuna dinara. Ali, ipak nekako ljudi nisu sigurni . . . Gotovo 30 odsto već je napustilo zadrugu. Tendencija i kod sadašnjih zadrugara izlazak iz zadruge i dandanas postoji . . . Pitate, zašto? Evo, dakle, nekih momenata. Nema perspektive! Zadrugari, eto, nekako nisu sigurni za sutrašnjicu. Kako? Na primjer, neki se član zadruge razboli on tada nema nikakve zarade. Tako je sa starim i nesposobnim ljudima. Od onih 60.000 čokota loze, koje je i on sa svojim radom zasadio, ako se razboli, ili onesposobi za rad, on nema nikakve koristi. Vidiš ti to, a kad bi radio sam na svome bilo bi drukčije. On bi u tom slučaju bio vlasnik pa bi mu barem netko pobrao plod, ako on ne bi mogao. Nema se, dakle perspektive. Socijalni momenat nije došao do izražaja. Eto, to je glavni razlog zašto zadrugari napuštaju zadrugu. Iako zadruga, ekonomski, kao cjelina jača, svaki zadrugar se ne osjeća siguran . . . Tako priča predsjednik. Dakle, to je veliki paradoks: zadruga jača, zadrugari slabe . . . Ali, istinit paradoks. On zaokuplja zadrugare ove zadruge. I ne samo njih. Kuda sad? Tko će »otvoriti« tu perspektivu? Kakav put predstoji. Gdje je perspektiva? Da nije slučajno u ponovnom vraćanju na individualno gospodarstvo? Svakako ne. Raskorak postoji. Ovdje je došlo do povećanja proizvodnje, ali forme, oblici nisu u-

Onda se opet pitamo: kako riješiti taj problem? Ponavljam svoje mišljenje: Dok NO općine ne postanu u punoj mjeri samostalne komune, da škole financira NO kotara.

Molim ostale prosvjetne radnike našeg kotara za diskusiju i ujedno ispravku pogrešnih postavki u mom izlaganju.

Josip Jurić - učitelj

skladeni sa novonastalim promjenama. Ljudi hoće da budu sigurniji. To je njihovo pravo. Naposljetku čitava borba je borba za pravednije društvene odnose, za pravedniju raspodjelu proizvoda i ljudske odnose unutar kolektiva i zajednice, za ljepši, bogatiji i čovjeka u socijalizmu dostojan život. Ako zadrugar od onih 60.000 čokota loze nema nikakve koristi, kod se razboli ili onesposobi za rad, to znači da nešto nije u redu. A o tome se mora povesti računa. U interesu i zadruge i svakog pojedinog zadrugara.

Nešto želim upitati: što je sa socijalnim fondom? Da li proizvodnja omogućava takav fond? Tko se ono »plaši« da PZ ne preuzme sredstva radne zadruge? I zašto? Sto o tome misli Roko? Vrijeme je bilo dosta kratko, pa i nedorečenih misli ima dosta. Ova pitanja, svakako nisu sumnja, ma bilo u koga, već podsticaj da se o njima, tamo u proizvodnji, na licu mjesta raspravlja i raspravi. Recepti bi samo štetili. Život, u borbi za novo, najbolja je škola. Onaj, koji traži život vraćanjem na pređeni put, nema perspektive, gubi smisao života. Drug Đilas, pišući o tim pojavama, kaže: »Mnogi ljudi su prilikom svake promjene doživljavali unutrašnje krize, kao da se s promjenom već ostvarenog konkretnog cilja i ustaljenih oblika u stvarni mijenja i konačni ideal . . . Osllobodenje ljudskog rada od svačijeg i svakog gospodarstva nad njim — tj. — stalna borba za demokraciju, to je jedini stvarni i trajniji cilj i za nas danas, a i za čitav ljudski rod . . .«

Politikanti tu i tamo, pe i u Vodici, misle da su dobili neki »adut« ako se rasformira ili likvidira tu i tamo neka zadruga. Oni ne vide da do konačnog cilja revolucionarna koina za 100 kretima često izbacuju one koji bez predaha ne mogu juriti ka konačnom idealu, a taj je i za Vodice, Šibenik, našu zemlju i čitav svijet, oslobođenje ljudskog rada od svačijeg gospodarstva.

Ante Deković

»SIBENSKI LIST«

organ Socijalističkog saveza radnog naroda za grad i kotar Šibenik

Uredništvo, štamparsko poduzeće

»Štampa«

Glavni

i odgovorni urednik

NIKOLA BEGO

Tekući račun: Narodna banka Šibenik broj 531—T—292

Rukopisi se ne vraćaju.

Pretplata za tri mjeseca Din.

84.— za pola godine Din. 168.—

za godinu Din. 336.—

Trgovinsko poduzeće „ŽELJEZO“ Split

OBAVIJEŠTAVA SVE INTERESENE DA JE OTVORIO KONSIGNACIONO SKLADIŠTE

AUTOMOBILSKIH GUMA POZNATE ENGLJSKE MARKE „DUNLOP“

GUME ZA KAMIONE, AUTOBUSE I LAGANA KOLA U SVIM DIMENZIJAMA MOGU SE DOBITI U NAŠEM SKLADIŠTU.

OBRATITI SE NA ADRESU:

TRGOVINSKO PODUZEĆE „ŽELJEZO“ SPLIT
TITOVA OBALA BROJ 10, TELEFON: 31-67

OBAVIJEST

Obaviještavamo svoje potrošače da ćemo u prodavaonici željeza (br. 1) vršiti popis robe u vremenu od 21. do kraja ovog mjeseca, pa se stoga mole potrošači da se na vrijeme snabdiju potrebnom robom.

„GRADSKI MAGAZIN“
Šibenik